

Projekt: Czytanie ma moc!

Warsztaty wyobraźni

Scenariusz dla nauczyciela

1. Baza edukacyjna: książka **Zrób sobie komiks** /Wydawnictwo Znak emotikon/.
2. Odbiorcy: uczniowie klasy II szkoły podstawowej.
3. Cele ogólne:
 - Rozbudzenie w uczniach pasji czytelniczej.
 - Kształtowanie świadomego odbiorcy literatury i kultury.
 - Rozwijanie wyobraźni.
 - Kształtowanie pozytywnego nastawienia do sytuacji trudnych czy problemowych.
4. Cele szczegółowe:
 - Uczeń **myśli** i działa w sposób twórczy.
 - Uczeń **dostrzega** w zadaniach możliwości a nie ograniczenia.
 - Uczeń **projektuje** swoją przyszłość.
 - Uczeń **rozwiązuje** problem twórczy.
 - Uczeń **dowiaduje się**, czym jest karykatura.
 - Uczeń **rozwija** swoje umiejętności plastyczne.
5. Metody i formy pracy:
 - Pogadanka.
 - Praca z książką.
 - Burza mózgów.
 - Działania twórcze.
 - Praca w grupie.
 - Dyskusja.
6. Pomoce dydaktyczne:
 - Karty pracy z zadaniami w pdf. – wszystkie na bazie książki *Zrób sobie komiks*.
 - **Karta nr 1 – powtórkowa – str. 36, karta nr 2 – z przekształceniami – str. 45.**
 - Egzemplarz książki *Zrób sobie komiks*.
 - Filmik dotyczący karykatury.
 - Farba plakatowa o wybranym kolorze.
 - Kartka papieru.
 - Karta pracy z profilem osobowym.

7. Przebieg:

Lekcja I. Temat – Zmieniaj to, co możesz! /2 jednostki lekcyjne – 90 min./

Wprowadzenie

We wstępnej części lekcji witamy uczniów i zapowiadamy kolejny warsztat czytelniczy z serii: *Czytanie ma moc*. Nawiązujemy do tematyki całego cyklu, czyli do roli wyobraźni w naszym życiu. Pytamy dzieci, co zapamiętały z ostatnich zajęć i z jakim nastawieniem rozpoczynają dzisiejsze. Wprowadzamy także pozycję książkową **Zrób sobie komiks**. Rozpoczynamy w ten sposób:

- Witajcie, Moi Drodzy! Rozpoczynamy kolejne święto wyobraźni. Wiem, wiem, właściwie to powitanie pasuje do Was każdego dnia, ale dziś szczególnie mam ochotę je wypowiedzieć. Wiecie dlaczego? Bo każda chwila, każda lekcja, każdy dzień jest dobrą okazją do aktywności, działania, zmiany. Zwłaszcza, jeśli może to być zmiana na lepsze. Poza tym rozpoczynamy warsztaty wyobraźni, więc – jak się domyślacie – podejmiemy kolejną fascynującą podróż. W tej edycji warsztatu będzie o optymizmie, pozytywnym nastawieniu i twórczym podejściu do życia oraz do sytuacji problemowych. Jesteście gotowi? Towarzyszyć nam będą bohaterowie książki *Zrób sobie komiks*. Pamiętacie ich?

Komiksowy quiz powtórkowy

Na samym początku lekcji proponujemy uczniom quiz powtórkowy dotyczący wiadomości o komiksie, możemy wykorzystać następujące zadania i polecenia:

- Powtórkowa karta pracy.
- Zapisz najkrótszą definicję komiksu od słów: *Komiks to książka...*
- Wymień kilka tytułów znanych Ci serii komiksowych.

Instrukcję formułujemy w następujący sposób:

- Pamiętam, że w czasie naszych ostatnich zajęć na temat komiksu dużo o nim rozmawialiśmy. Opracowywaliście własne książki obrazkowe, a nawet urządziliśmy sobie sesję czytelniczą. Czy pamiętacie, jakie serie czytaliście? Dlatego pomyślałam, że możemy wspólnie sprawdzić, ile udało Wam się zapamiętać. Kartę powtórkową przygotowało dla nas Ministerstwo Komiksu. Ale zanim popracujemy z kartą, pomóżcie mi, proszę, dokończyć definicję komiksu.

Komiks to książka...

/Uczniowie podają swoje propozycje, a potem wspólnie wypracowujemy ostateczną wersję notatki, którą dzieci zapisują w zeszytach/.

- Doskonale. Teraz proszę, abyście przygotowali kartę nr 1, którą przesłałam Waszym rodzicom z prośbą o wydruk /nauczanie zdalne/. Na niej znajduje się krótki quiz, wiem, że to uwielbiacie. A zatem, do dzieła!

Po quizie przechodzimy do właściwego tematu warsztatów.

Problem czy wyzwanie?

W tym zadaniu wprowadzającym stawiamy przed uczniami problem, który ma wiele rozwiązań. A oto propozycja komentarza inicjującego:

- Quiz pobudził Waszą pamięć. Mam nadzieję, że wyobraźnię również, ponieważ ona bardzo Wam się zaraz przyda. Załóżmy, że coś bardzo dla Was cennego na przykład piłeczka ping-pongowa z autografem mistrza olimpijskiego wpadła do bardzo wąskiego rowu, który ma około 2 metry głębokości. Ledwie możecie wcisnąć tam dłoń. Pytanie brzmi: jak możemy ją stamtąd wyciągnąć? Wszystkie pomysły są na wagę złota. /Uczniowie spontanicznie dzielą się swoimi pomysłami na rozwiązanie problemu/.

Czekamy na zróżnicowane reakcje dzieci i rozmawiamy o nich. Zwracamy uwagę na fakt, że wobec problematycznych i skomplikowanych zagadnień przyjmujemy różne strategie. Następnie wprowadzamy pracę z książką. Rozmowę zaczynamy w podobny do zamieszczonego poniżej sposób:

- Kochani, jaki entuzjazm! Ile fantastycznych pomysłów. Niektórzy już biegli po potrzebne narzędzia do wyciągnięcia piłeczki. Wspaniale. Na chwilę zawieszam rozwijanie strategii na udane rozwiązanie tego problemu. Jestem dumna z faktu, że z taką ochotą podeszliście do zadania, które Wam zaproponowałam. Wyobrażałam sobie, że ktoś powie: *To jest głupie, musimy to robić? Ja nie mam pomysłu...* albo *Na pewno nam się nie uda...* Za takimi odpowiedziami skrywaliby się ludzie, którzy boją się wyzwań, nie lubią ciężkiej pracy albo martwią się, czy to, co wymyślą, będzie wystarczająco dobre i zadowoli innych. Na szczęście u Was usłyszałam wiele zachwytów nad ideami prezentowanymi przez Waszych kolegów i zauważyłam ogromną motywację. Naprawdę jestem pod wrażeniem. Udowodniście, że trudne zadanie traktujecie jak wyzwanie, a to wspaniała postawa. Nie warto się skupiać na tym, co nas ogranicza i stopuje, trzeba szukać przestrzeni do działania i zmieniać to, co możemy. Dzięki Pikowi i Robi'emu z Ministerstwa Komiksu będziemy to dziś właśnie robić. Do rozwiązania zadania z piłeczką jeszcze powrócimy. Zachowajcie nieco energii na potem.

Zmieniaj to, co zwykłe w niezwykłe

Przy tym temacie proponujemy uczniom krótką refleksję o tym, jak ważny jest nasz sposób postrzegania. To od nas i od naszej wyobraźni zależy, czy zauważamy w czymś potencjał, czy ograniczenia. Podstawą pracy jest **karta nr 2** /przekształcanie zwykłych postaci w superbohaterów przez dorysowanie jakiegoś szczegółu/. Ćwiczenie wprowadzamy w taki oto sposób:

- Gdybym teraz postawiła przed Wami szklanę do połowy napełnioną wodą, jaka myśl pojawiłaby się automatycznie w Waszych głowach? Czy pomyślelibyście: *O, jest aż w połowie pełna!* Czy raczej: *Ojej, ktoś nalał za mało i jest prawie pusta!* Pomyślcie chwilkę o tym. Może ktoś chciałby się nam przyznać? Obie myśli są w porządku. Czasem mamy pozytywne podejście do ludzi i do zadań, które każdego dnia podejmujemy. A czasem się martwimy, stresujemy, a może nawet odczuwamy strach. To zupełnie normalne reakcje. Ja przyznam, że trochę boję się ograniczeń i lubię być przygotowana na różne warianty. Pik i Roby mówią nam, że zawsze możemy zmienić to, co zwykłe, w to, co niezwykłe. W tym pomaga nam wyobraźnia. Pamiętajmy, że pogodne, radosne nastawienie ułatwia wykonanie nawet najnudniejszego zadania na świecie. Tak, wiem, takie też się czasem zdarzają. A zatem będziemy przekształcać zwykłe postaci w superbohaterów. Pomyślcie nad jakimś detalem, który pomoże Wam zobaczyć tych bohaterów w zupełnie inny, twórczy, wyjątkowy sposób. Przygotujcie teraz kartę nr 2. /Uczniowie przekształcają postacie/.

Zmieniaj to, co przypadkowe w to, co świadome

Tutaj proponujemy uczniom klasyczną lekcję kleksografii. Przy użyciu farby w wybranym kolorze tworzą na części kartki plamę, a następnie składają kartkę na połowę i plama „rozlewa się” w nieprzewidywalnym kształcie na całą stronę. Teraz uczniowie mają nadać swoim plamom bardziej świadome kontury. Mogą obracać swoją plamę w dowolnym kierunku. Po skończeniu prac nadają im tytuły. Zadanie wprowadzamy w ten sposób:

- Wasze prace są wspaniałe! Ale pójdźmy o krok dalej. Przed chwilą opracowywaliście kształty, które dobrze znaliście. Teraz chcę Wam zaproponować pracę z niesforną plamą farby. Weźcie białą kartkę papieru i farbę plakatową w wybranym kolorze. Kolor jest bardzo ważny. Są barwy ciepłe i zimne. Barwy agresywne i stonowane. Barwy wyraziste i neutralne. A teraz na części kartki – z lewej strony zróbcie pędzlem lub dłonią dużą plamę i złożcie kartkę do środka tak, aby plama zyskała nowy kształt. Teraz nadajcie swojej „przypadkowej” plamie świadomy kształt. I tytuł. /Uczniowie pracują/.

To ćwiczenie opatrujemy tego typu komentarzem:

- Często na początku pewne sytuacje lub działania wydają nam się niemożliwe albo bez większego sensu. A mimo to zawsze warto podjąć aktywność. Nierzadko dopiero w trakcie pracy przychodzi nam właściwy pomysł, dobre rozwiązanie lub dodatkowa pomoc. Obserwowałam Was przy pracy z plamami. Nie wszyscy od razu wiedzieli, co chcą robić. Niektórzy obracali swoje dzieła kilka razy w różne strony. Pamiętajcie, jeśli nie podejmujemy działania, przegrywamy zanim rozpoczniemy walkę.

Zagadka z piłeczką

Na koniec warsztatu wracamy do zadania z piłeczką. Oto instrukcja:

- Sądzę, że po takiej dawce ćwiczeń jesteście zmotywowani, pełni optymizmu i wiary w swoje możliwości. To dobry moment, żeby wrócić do zadania z piłeczką. Podzielę Was teraz na cztery grupy. Przedyskutujcie, proszę, swoje wcześniejsze pomysły i wybierzcie jeden, Waszym zdaniem najlepszy. Poproszę Was potem o prezentację. /Uczniowie pracują i prezentują/.

Zadanie domowe – wyjątkowy obraz siebie

Wprowadzeniem do zadania jest filmik przygotowany przez autorów książki **Zrób sobie komiks**. Zadanie polega na stworzeniu przez każdego ucznia autoportretu, którego wyjątkowość polega na tym, że ma mieć cechy karykatury. Zadanie domowe wprowadzamy w następujący sposób:

- Kochani, warsztaty powoli zmierzają do końca. Na finał mam dla Was prawdziwą gratkę. Autorzy Pika i Robi'ego mają dla Was krótką wiadomość, z którą związane będzie Wasze zadanie. Przygotujcie swój wyjątkowy portret w dowolnej technice.
- Znajdźcie swoje mocne strony oraz elementy odróżniające Was od innych. Pokażcie to w swoich pracach. Weźcie pod uwagę przede wszystkim swój charakter i umiejętności, wygląd nie jest aż tak istotny. Pokażcie mi w tych magicznych portretach to, co w Was najlepsze, najbardziej pozytywne. Zastanówcie się, w jaki sposób chcielibyście być postrzegani przez innych. Tym razem będziecie mieć na to wpływ. Posłuchajmy wiadomości. /Odtwarzamy filmik/. Jeśli wszystko jasne, bardzo dziękuję Wam za dziś i do zobaczenia.

Lekcja II – Temat: Mamy na to wpływ! /Jedna jednostka lekcyjna – 45 min./

Wprowadzenie

Witamy uczniów, nawiązując do poprzedniej lekcji i pytamy o doświadczenia z pracy nad własnymi karykaturami. Zapraszamy chętnych/wszystkich uczniów do prezentacji. Rozmawiamy z nimi także o tym, czy trudno im było narysować samych siebie w taki sposób. Oto propozycja wstępu:

- Dzień dobry! Widzę to przebieranie nogami z podekscytowania. No dobrze, nie widzę, bo jesteście na ekranie komputera, ale czuję. Jak się macie? Czy zastałam Was w dobrym nastroju? Dziś będziemy kontynuować nasze warsztaty wyobraźni inspirowane książką *Zrób sobie komiks*. A właśnie, jak tam Wasze portrety? Czy to było trudne zadanie? Wyobrażam sobie, że portretowanie samego siebie czasem może być wyzwaniem. Jak było u Was? /Uczniowie dzielą się swoimi obserwacjami/.
- Jak sądzicie, dlaczego powiedziałam, że portretowanie siebie może być wyzwaniem? Nie zawsze jest łatwo spojrzeć na siebie pozytywnie, pogodnie i znaleźć swoje zalety czy wyeksponować talenty, które mamy. Czasem również wstydzimy się siebie i tego, co powiedzą inni. Zupełnie bez powodu. Pokażcie mi teraz, proszę, Wasze prace, jeśli macie ochotę, poproszę o komentarz. /Prezentacje uczniowskie/.

Projektowanie przyszłości

Uczniowie opracowują projekt samych siebie za powiedzmy 20 lat. Będzie on w uproszczonej wersji wzorowany na profilu osobowym znanym z mediów społecznościowych. Pracę poprzedzamy rozmową o tym, co ma wpływ na nasze wybory życiowe i naszą przyszłość. Zaczynamy tak:

- Chcę Wam zaproponować szaloną i odległą podróż – podróż w czasie, ale być może również w przestrzeni. Nikt z nas nie wie, co wydarzy się za 5, 10 czy 15 lat. Nie jesteśmy w stanie odgadnąć naszej przyszłości, ale mamy swoje marzenia, cele, oczekiwania. Możemy je realizować. Zapraszam Was do zadania, w którym zaprojektujecie swoją przyszłość. Przygotowałam profile osobowe, podobne do tych, które wypełniamy na różnych portalach społecznościowych. To takie nasze społeczne wizytówki. Zastanówcie się, kim chcielibyście być za 20 lat i wypełnijcie je zgodnie z tym, czego pragniecie. /Uczniowie pracują z profilami/.
- Chciałabym, aby ze wszystkich profili powstała nasza wspólna Wielka Księga Przyszłości. To magiczny materiał, zawarliście w nim swoje plany,

marzenia i potrzeby. To coś najcenniejszego. Dopóki marzymy i stawiamy sobie cele, wszystko jest w zasięgu naszych możliwości. Obiecuję, że będę strzegła tej książki jako czegoś najcenniejszego. Dziękuję, że podzieliliście się ze mną swoją przyszłością.

- Kończymy nasze warsztaty, ale nie kończycie tej podróży. Każdego dnia poprzez swoje nastawienie możemy zmieniać styl i jakość naszego działania. A wtedy w cudowny sposób rozwijamy w sobie to, co najlepsze. A ci, którzy na nas patrzą, zaczynają nam tego zazdrościć i chcą nas naśladować.

Program objęty kuratelą metodyka. Scenariusze zostały pozytywnie zaopiniowane przez dr Martę Rusek - literaturoznawczynię i dydaktyka literatury, wykładowczynię w Katedrze Polonistycznej Edukacji Nauczycielskiej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, autorkę wielu publikacji, w tym poradników dla nauczycieli.

Autorka scenariuszy: Magdalena Zaporowska – teatrolog, filolog polski, edukator i nauczyciel, na co dzień uczący j. polskiego w jednej z krakowskich szkół metodą Marii Montessori. Od lat w kontakcie z dziećmi i młodzieżą, z ich potrzebami i możliwościami edukacyjnymi. Zafascynowana tym, co dzieje się na styku sztuki i edukacji.